

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan de wethouder(s) wonen en/of zorg

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

Peter Alders
Projectleider Langer thuis
wonen
T (070)-340 7221
pg.alders@minvws.nl

Datum

Betreft Opgave wonen en zorg en adviesteam mantelzorg voor
gemeenten

Kenmerk

1741156-209812-DMO

Uw brief

Bijlage(n)

-

Geachte heer, mevrouw,

We zenden u deze brief omdat we ons zorgen maken over de snelheid waarmee de woonzorgopgave wordt opgepakt. Door de vergrijzing zijn er over twintig jaar naar schatting 1,6 miljoen 80+'ers; dat is twee keer zoveel als nu.¹ Willen we dat iedereen passend woont in een veilige woon- en leefomgeving, dat over 20 jaar ouderen niet vereenzamen in een ongeschikte woning en er voldoende verpleeghuiscapaciteit is, dan moeten wij *nu* in actie komen. Het Rijk heeft 1 miljard euro beschikbaar gesteld voor het bouwen van betaalbare woningen (sociale huur, middenhuur en goedkope koopwoningen) in een kwalitatief goede leefomgeving. Ook is er een heffingsvermindering van 1 miljard voor nieuwbouw beschikbaar in de verhuurderheffing. De bouw van huizen voor ouderen en andere doelgroepen kan hierop van toepassing zijn als voldaan wordt aan de voorwaarden. De Taskforce Wonen en Zorg, die door de VNG, Aedes, ActiZ en de ministeries van VWS en BZK is opgericht, heeft zich als doel gesteld dat in 2021 alle gemeenten hun opgaven op het gebied van wonen en zorg in kaart hebben gebracht en daarover bindende prestatieafspraken maken met hun partners.

Gemeenten spelen een cruciale rol als regisseur bij het oppakken van de woonzorgopgave. Hoewel we veel mooie initiatieven zien, constateren we ook dat nog slechts de helft van de gemeenten beschikt over een analyse van de woonzorgopgaven en een derde van de gemeenten een woonzorgvisie voor de komende jaren heeft. Met deze brief roepen we u op de komende maanden de woonzorgopgave in beeld te brengen en hier uiterlijk medio 2021 een visie op te ontwikkelen, voor zover dit nog niet is gebeurd. We hebben 3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor advies en procesbegeleiding voor gemeenten die behoefte hebben aan tijdelijke ondersteuning op locatie om bijvoorbeeld partijen bijeen te brengen, een heldere visie te helpen opstellen of een concreet plan uit te werken. In deze brief gaan we ook in op de wijze waarop we u hiermee kunnen ondersteunen en knelpunten kunnen helpen oplossen die een eventuele realisatie van deze visie in de weg staan.

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

¹ www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/51/prognose-19-miljoen-inwoners-in-2039

De opgave

We staan aan de vooravond van een grote opgave. Deze opgave zal in een achterstandswijk in een grote stad anders zijn dan in een kerkdorp, maar overal zal het aantal ouderen toenemen, het aantal mantelzorgers afnemen en het aantal beschikbare zorgverleners onder druk staan. We zien dat ouderen het belangrijk vinden dicht bij bekenden en voorzieningen te wonen, bij voorkeur in hun huidige woonomgeving. Dat vraagt om meer geclusterde woonvormen en slimme combinaties tussen wonen en leefbaarheid, welzijn en zorg. Over tien jaar moeten 70.000 extra geclusterde woningen van voldoende kwaliteit gerealiseerd worden voor thuiswonende ouderen, aldus de commissie 'Toekomst zorg thuiswonende ouderen'. TNO heeft berekend dat er in de verpleeghuiszorg een (bouw)opgave is van circa 164.000 plaatsen tot 2040.

Kenmerk
1741156-209812-DMO

De woonzorgopgave beperkt zich uiteraard niet alleen tot ouderen. Ook voor mensen met een verstandelijke-, zintuiglijke- of lichamelijke beperking zijn passende woningen in een toegankelijke leefomgeving nodig. Het aantal dak- en thuislozen is sinds 2009 meer dan verdubbeld naar bijna 40.000 mensen.² Deze mensen hebben geen (t)huis waar zij zich kunnen terugtrekken en zich veilig kunnen voelen; dat is in een welvarend land als Nederland onacceptabel. Een brede aanpak is nodig op het terrein van preventie, schulden, toeleiding naar onderwijs, werk en met name wonen.³ Het kabinet streeft ernaar om in samenwerking met gemeenten, corporaties en andere betrokkenen tot 1 januari 2022, 10.000 extra woonplekken te realiseren voor de groep dak- en thuislozen. Het kabinet heeft 200 mln. euro vrijgemaakt voor wonen en begeleiding van deze groep om gemeenten bij deze opgave te ondersteunen. Goede huisvesting van dak- en thuislozen, arbeidsmigranten en andere spoedzoekers is door de coronacrisis bovendien nog belangrijker geworden. Daarom is in 2020 50 miljoen euro beschikbaar gesteld vanuit de woningbouwimpuls om de bouw van (flexibele) huisvesting aan te jagen. Graag komen wij hier ook op terug in het kader van de Woondeals.

Heeft u uw opgave in beeld gebracht?

Er zijn veel partijen die een bijdrage kunnen en moeten leveren om nieuwe woon(zorg)vormen of transformatie van bestaande bouw te realiseren. Om dit vraagstuk gestructureerd aan te pakken, adviseert de Taskforce Wonen en Zorg:

1. Breng eerst de opgave op het gebied van wonen en zorg in de gemeente of in de regio, en vaak per wijk in beeld.
2. Bespreek deze opgave met woningcorporaties, projectontwikkelaars, bewoners, zorgorganisaties en zorgkantoren en vertaal de opgave naar een woonzorgvisie.
3. Gebruik deze woonzorgvisie als kader voor een uitvoeringsprogramma en maak bindende prestatieafspraken met de betrokken partijen.

De Taskforce Wonen en Zorg heeft de ambitie geformuleerd dat uiterlijk medio 2021 in iedere gemeente een woonzorgvisie is gemaakt als basis voor prestatieafspraken op het gebied van wonen, leefbaarheid, welzijn en zorg. Een visie die gemeenten samen met de inwoners, hun lokale corporaties en zorginstellingen hebben opgepakt. Het komen tot een integrale visie op wonen,

² www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/34/aantal-daklozen-sinds-2009-meer-dan-verdubbeld

³ Kamerstuk 29325, nr. 122.

zorg en welzijn en het maken van prestatieafspraken om de opgave in te vullen kunnen complex zijn. De VNG, ActiZ en Aedes zijn volop betrokken bij de aanpak van deze integrale opgave. Met de VNG is overleg gevoerd over de verschillende manieren waarop wij u bij dit proces kunnen ondersteunen.

Kenmerk
1741156-209812-DMO

Ondersteuning op Wonen en Zorg

De Taskforce Wonen en Zorg heeft inmiddels al verschillende bestuurders van gemeenten, woningcorporaties en zorgorganisaties als ambassadeur aan zich verbonden. Wij zijn blij met die betrokkenheid. Alleen samen kunnen wij de woonzorgopgaven het hoofd bieden. Via het netwerk van ambassadeurs worden voor de komende maanden overal in het land bijeenkomsten plaats gepland waar u en uw collega-wethouders, van zowel wonen/ruimtelijke ordening als zorg en welzijn, uit de regio voor worden uitgenodigd. Het doel van deze bijeenkomsten is om samen vast te stellen wat er moet gebeuren en hoe de samenwerking van de partijen die betrokken zijn bij het invullen van de woonzorgopgave het beste kan worden georganiseerd. Het gaat niet alleen om aansporing, maar ook om het delen van goede voorbeelden. Want er zijn al diverse woonzorganalyses en woonzorgvisies gemaakt die u als inspiratie kunt gebruiken. En dat geldt ook voor voorbeelden van nieuwe woonzorginitiatieven. Een ambassadeur van de Taskforce in uw regio en een adviseur van de Rijksdienst Voor ondernemend Nederland (RvO) zullen hierin het voortouw nemen. Mocht u trouwens zelf ambassadeur willen worden van de Taskforce dan horen we dat graag. De Taskforce breidt het netwerk nog verder uit en staat zeer open voor uw ideeën en ervaringen.

De ondersteuning bestaat verder uit diverse bronnen en handvatten die de Taskforce heeft samengebracht, zie hiervoor www.taskforcewonenzorg.nl. Ook kunt u een vraag stellen aan het **ondersteuningsteam wonen en zorg**. Nadat de hulpvraag is geconcretiseerd zal een expert u adviseren (zie ook www.rvo.nl/owz). Voorts werken we aan een leerkring met Platform31 waarbij uw medewerkers aan de hand meegenomen worden bij het opstellen van de woonzorganalyse. Naar verwachting start de werving voor de leerkring begin november. Houd u voor meer informatie de website van de Taskforce in de gaten. Daarnaast denken we graag mee of we oplossingen kunnen vinden waar wet- en regelgeving het proces van het aanpakken van de opgave in de weg staat.

Adviesteam voor gemeenten voor mantelzorgondersteuning

Graag vragen we in deze brief ook uw aandacht voor mantelzorg. Mantelzorgers spelen een onmisbare rol in het mogelijk maken van langer zelfstandig wonen en de zorg en ondersteuning thuis. In alle gemeenten is er beleid gericht op het ondersteunen en waarderen van mantelzorgers. We zien daar veel mooie voorbeelden van. Toch zijn er ook gemeenten die vragen hebben over het lokale mantelzorgbeleid. Om hen daarbij te helpen en te adviseren bundelen VNG, Movisie, MantelzorgNL en VWS de krachten en hebben een gezamenlijk adviesteam mantelzorg voor gemeenten ingesteld.

Het team biedt hulp bij het vinden en betrekken van mantelzorgers, kan meedenken hoe welzijns- en vrijwilligersorganisaties beter betrokken kunnen worden bij de ondersteuning van mantelzorgers en heeft kennis en kunde in huis om mee te denken over belemmeringen bij het realiseren van respijtzorg.

Alle gemeenten kunnen gebruik maken van het adviesteam mantelzorg dat medio oktober start en te bereiken is via: 030- 659 22 20 of per mail via: adviesteam@mantelzorg.nl

Kenmerk
1741156-209812-DMO

Wij vragen u zich tot ons te richten als u hulp nodig heeft om een woonzorganalyse of –visie te maken, dan wel als u hulp nodig hebt bij het maken van prestatieafspraken. Mocht u vragen hebben over deze brief kunt u contact opnemen met de beide ministeries via langerthuiswonen@minvws.nl.

Tot slot

We zien hele mooie initiatieven in het land met nieuwe woonzorgconcepten en de aanpak van mantelzorgondersteuning. Tegelijk hebben we nog een grote opgave met elkaar te klaren. We gaan graag met u aan de slag op de thema's wonen en zorg en mantelzorg!

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

de minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties,

Hugo de Jonge

drs. K.H. Ollongren